

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Janem Peroutkou ve věci

žalobkyně: N. C.
státní příslušnice Moldavské republiky
bytem X

proti
žalované: Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie
sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 12. 2024, č. j. CPR-53683-4/ČJ-2024-930310-V230,

takto:

- I. Žaloba se zamítá
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 27. 9. 2024, č. j. KRPS-249187-18/ČJ-2024-010024 (dále je „prvostupňové rozhodnutí“), Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje (dále jen „správní orgán prvního stupně“) uložila žalobkyni podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), správní vyhoštění, jelikož

žalobkyně pobývala na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu. Dále stanovila, že žalobkyni nelze po dobu jednoho roku umožnit vstup na území členských států Evropské unie, Islandské republiky, Lichtenštejnského knížectví, Norského království a Švýcarské konfederace (dále jen „Evropská unie a smluvní státy“).

2. Rozhodnutím ze dne 19. 12. 2024, č. j. CPR-53683-4/ČJ-2024-930310-V230 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaná zamítla žalobkynino odvolání a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.
3. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 9. 1. 2025 se žalobkyně domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované.

II. Obsah žaloby a ostatních podání účastníků

4. Žalobkyně v *žalobě* nejprve vyjmenovala ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, která měla žalovaná v předcházejícím řízení porušit (§ 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 a § 63 odst. 3). Dále měla konkrétně za to, že žalovaná nezohlednila její osobní příběh a motivy pro neregulární vstup. Během správního řízení žalobkyně vypověděla, že pochází v Podněstří, separatistické části Moldavska. Moldavsko je sice považováno za bezpečnou zemi původu, ale Podněstří je jako separatistická část inklinující k Rusku vzhledem k válce na Ukrajině nebezpečným územím. Žalovaná se proto měla podrobněji zabývat tím, jestli je žalobkynino vycestování do Podněstří možné. Žalobkyně poukázala na recentní judikaturu, podle níž není možné označit Moldavsko za bezpečnou zemi původu s výjimkou Podněstří. Žalovaná dále nezohlednila žalobkyninu obavu z chování jejího bývalého manžela a jeho současné ženy. Ti na žalobkyni a její matku vyvíjejí velký nátlak kvůli péči o dítě, které má žalobkyně s bývalým manželem. Žalobkyně se obává nepřiměřeného trestu, nemá důvěru v to, že by moldavský justiční systém posoudil její případ nestranně a spravedlivě. Žalovaná ani nezohlednila, že žalobkyně v České republice pobývala krátce bez pobytového oprávnění, aby mohla být se svým přítelem, který je Ukrajinec a má v České republice povolený pobyt. Pokud by žalobkyně musela opustit Českou republiku na celý rok, byl by to velký zásah do jejího soukromého a rodinného života, jelikož by musela být dlouho odloučena od partnera, což by mohlo jejich vztah zničit.
5. Žalovaná ve *vyjádření* k žalobě odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí. S dopady napadeného rozhodnutí do žalobkynina soukromého a rodinného života se vypořádala dostatečně. Dobu, po kterou žalobkyni nelze umožnit vstup na území Evropské unie a smluvních států stanovila v dolní polovině zákonného rozpětí. Žalobkyně vědomě pobývala v České republice bez platného pobytového oprávnění a nerespektovala právní předpisy upravující pobyt cizinců. Žalobkyně v žalobě neuplatnila žádnou novou námitku, k níž by se žalovaná podrobně nevyjádřila v napadeném rozhodnutí.
6. Žalobkyně v *doplnění žaloby* připomněla, že účastníku řízení musí být umožněno nejen to, aby se s podklady pro rozhodnutí seznámil, ale také to, aby se k nim vyjádřil. Lhůta pro vyjádření podkladů musí být přiměřená, měla by tudíž odpovídat rozsahu a složitosti podkladů. Žalobkyně je cizinka, nezná český jazyk a české zákony a potřebovala k seznámení se s podklady více času než jen pár minut, které jí poskytl správní orgán prvního stupně. Správní orgány ani nevzaly v potaz polehčující okolnosti, tedy že žalobkyně vedla řádný život a provinila se poprvé, svého činu lituje a nikdy nebyla vyslýchána na policii,

byla ve stresu a nemohla se účinně bránit. Správní orgány ani nevzaly v úvahu alarmující bezpečnostní situaci v Moldavsku, která se neustále zhoršuje.

III. Skutečnosti vyplývající ze správního spisu

7. Dne 26. 9. 2024 policejní hlídka provedla kontrolu v provozovně v D., kde měla žalobkyně pracovat jako uklízečka. Žalobkyně policejní hlídce nejdříve vypověděla, že je původem z Ukrajiny a je v České republice legálně. Následně ale policejní hlídce sdělila, že je zde nelegálně.
8. Podle kopie žalobkynina cestovního pasu měla žalobkyně postupně uděleno několik krátkodobých schengenských víz k pobytu do 90 dnů, poslední ze dne 15. 1. 2024 s platností od 16. 1. 2024 do 14. 4. 2024. Jako poslední vstupní přechodová razítka se v žalobkynině pase nacházela razítka ze dne 19. 1. 2024 (hraniční přechod Albita, Rumunsko) a ze dne 20. 1. 2024 (hraniční přechod nečitelný, zřejmě Csanádpalota, Maďarsko).
9. Při výslechu dne 27. 9. 2024 žalobkyně vypověděla, že R. město v Moldavsku, odkud pochází, je součástí Podněsterí. Naposledy tam byla na konci ledna 2024. Oblast byla klidná a neválčilo se tam. Zda se v oblasti od jejího odjezdu něco dělo, nevěděla. Z Moldavska je rovnou za přítelem. Dále žalobkyně sdělila, že je rozvedená. Má jedno dítě, které má v péči její bývalý manžel s jeho současnou ženou. Žalobkynina matka pracuje v nemocnici a je na žalobkyni finančně nezávislá. Žalobkynin otec a žalobkynina nevlastní sestra žijí v Rusku. Do České republiky žalobkyně přijela primárně za přítelem, nikoli za prací. Po skončení krátkodobého víza zde zůstala kvůli tomu, že se kolem přítele pohybovalo mnoho mladých slečen a žalobkyně jej zde nechtěla nechat samotného. Bála se, že kdyby odjela, přítel ji opustí. Přítelovo jméno žalobkyně správnímu orgánu prvního stupně sdělit nechtěla. V České republice žalobkyně žila u přítele a z peněz, které jí přítel dával nebo které si žalobkyně vydělala na brigádách. Svůj pobyt nikde nehlásila. Správní orgán prvního stupně během výslechu žalobkyni informoval o tom, že po skončení platnosti víza mohla na území schengenského prostoru pobývat 90 dní v rámci bezvízového styku, její oprávněný pobyt tak skončil 13. 7. 2024. Žalobkyně si byla svého neoprávněného pobytu vědoma. Při svých předchozích pobytech vždy po skončení platnosti víza vycestovala, tentokrát ale v České republice zůstala déle. Nevěděla, jak si mohla pobyt legálně prodloužit. Dále žalobkyně sdělila, že má v Moldavsku dluhy kvůli neplacení výživného na dítě. Přijela do České republiky, aby mohla dluhy splácet. K domovskému státu žalobkyně sdělila, že v Moldavsku žila celý život, ale v České republice se jí líbí daleko víc. Pokud by nemusela, do Moldavska by se nevracela. Mučení, trest smrti, nelidské nebo ponižující zacházení či trest nebo jiné vážné nebezpečí jí v domovském státě nehrozily. Žalobkyninými největšími obavami z návratu do domovského státu byly problémy s bývalým manželem a případný postih za dluhy na výživném. Žalobkyně si nebyla jistá, co přesně jí hrozí, jelikož nevěděla, jak bude moldavský justiční systém dluhy na výživném řešit. Podle jejího názoru to nebude pouze pokuta. Je možné, že půjde do vězení nebo jí hrozí nějaký jiný postih, ale nevěděla jaký. Dluhy žalobkyně označila za jediný důvod, který jí znemožňuje vycestování z České republiky. Žalobkyně též sdělila, že její bývalý manžel a jeho současná žena na žalobkyni a její matku vyvíjeli psychický nátlak. Na životě je však neohrožovali.
10. Správní orgán prvního stupně v prvostupňovém rozhodnutí zopakoval informace, které žalobkyně uvedla při výslechu. Žalobkynin oprávněný pobyt na území České republiky skončil dne 13. 7. 2024 (po uplynutí období 90 dnů, které navazovalo na skončení platnosti krátkodobého víza). Správní orgán prvního stupně se zabýval tím, zda by žalobkynino

vyhoštění nepředstavovalo nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života. Žalobkyně nesdílela společnou domácnost s občanem České republiky nebo Evropské unie. K žádné takové osobě ji nevázála vyživovací povinnost. Žalobkyně neměla v České republice žádné pohledávky. Neměla žádné oprávnění k výkonu výdělečné činnosti, proto si v České republice ani nemohla legálně opatřit finance na obživu. V řízení žalobkyně neuvedla žádné podstatné vazby k České republice, ve vycestování jí nebránil zdravotní ani jiné důvody. Potřeba ochrany veřejného zájmu (tj. aby se na území státu zdržovali pouze cizinci respektující jeho právní řád) v žalobkynině případě převáží nad ochranou jejího soukromého a rodinného života. Správní vyhoštění na dobu jednoho roku proto správní orgán prvního stupně považoval za přiměřené opatření. Žalobkyni v případě návratu do domovského státu ani nehrozí mučení nebo nelidské či ponižující zacházení anebo trest. Tyto obavy žalobkyně sama vyloučila.

11. V odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalobkyně uplatnila totožné námitky jako v žalobě. Správní orgán prvního stupně se měl podrobněji zabývat tím, zda je žalobkynino vycestování do Podněstří možné, žalobkyninou obavou z bývalého manžela a jeho současné ženy a také obavou z nepřiměřeného trestu kvůli dlužnému výživnému. Žalobkyně pobývala v České republice bez pobytové oprávnění pouze krátce, aby mohla být s přítelem.
12. Žalovaná v napadeném rozhodnutí nesouhlasila se správním orgánem prvního stupně co do vymezení doby, po kterou žalobkyně v České republice pobývala neoprávněně. Žalovaná vycházela z pravidel pro bezvízový styk. Z unijní legislativy [žalovaná odkázala na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1806, č. 2016/399 a č. 2017/850] nelze dovodit, že se do „jakéhokoli období 180 dní“, v jehož rámci lze na území pobývat maximálně 90 dnů v režimu bezvízového styku, předchozí pobyt na základě krátkodobého schengenského víza nezapočítával (tj. že v posuzované věci mohla žalobkyně po uplynutí platnosti víza plynule navázat dalším pobytem v celé délce 90 dnů jako pobytem v režimu bezvízového styku). Žalovaná proto dospěla k tomu, že žalobkyně pobývala v České republice neoprávněně již od 19. 4. 2024. Žalovaná také upozornila na to, že z přechodových razítek v žalobkynině pase plyne, že již v roce 2022 pobývala v schengenském prostoru neoprávněně. Doby, po kterou nelze žalobkyni umožnit vstup na území Evropské unie a smluvních států, měla žalovaná za přiměřenou. Podle žalované správní orgán prvního stupně nepochybil, jestliže si nevyžádal závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda je žalobkynino vycestování možné. Žalobkyně pocházela z bezpečné země původu a neuvedla informace o tom, že by jí hrozilo skutečné nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Špatnou bezpečnostní situaci v Podněstří žalobkyně poprvé zmínila až v odvolání. Podle žalované byla situace na hranici mezi územím kontrolovaným centrální vládou a mezinárodně neuznávanou Podněsterskou moldavskou republikou stabilní. Podle přechodových razítek žalobkyně pobývala v domovském státě za poslední dva roky více jak devět měsíců. Odkazovaná judikatura (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 14/2022-154, a rozsudek Soudního dvora ze dne 4. 10. 2024, C-406-22) se týkala hodnocení země původu jako bezpečné za současného uplatňování teritoriálních výjimek v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, což nesouviselo s projednávanou věcí. Jestliže měla žalobkyně obavy z bývalého manžela, mohla vyhledat pomoc u příslušných moldavských úřadů. Co se týče dopadů správního vyhoštění do žalobkynina soukromého a rodinného života, žalobkyně zmínila svého přítele před správními orgány teprve v době, kdy jí bylo uloženo správní vyhoštění. Žalovaná proto zhodnotila partnerský vztah jako účelový. Žalobkyně si musela být vědoma toho, že až jí pobytové oprávnění skončí, bude muset svůj soukromý a rodinný život realizovat mimo území Evropské unie nebo si vyřídit příslušné pobytové oprávnění.

Žalobkynin partnerský vztah nemohl být natolik intenzivní (tj. obdobný vztahu manželskému), aby správní vyhoštění představovalo nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života.

IV. Posouzení žaloby

13. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny ostatní formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl bez jednání, jelikož účastníci na výzvy soudu nesdělili, že by s takovým postupem nesouhlasili, a proto se jejich souhlas předpokládá (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
14. Soud předně uvádí, že výčet ustanovení správní řádu, jež měla žalovaná v předcházejícím řízení porušit, postrádá jakoukoli individualizaci. Nejedná se tak o řádně uplatněné žalobní body (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72, a na něj navazující usnesení NSS ze dne 18. 4. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-83) a soud se jimi samostatně nezabýval. Soud též poznamenává, že žalobkyně v žalobě uplatňuje totožnou (obecnou) argumentaci jako v odvolání, přičemž nijak nereaguje na to, jak se s ní žalovaná vypořádala v napadeném rozhodnutí. Míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej; není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty (srov. rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78).
15. Žalobkyně předně namítala, že se žalovaná měla podrobněji zabývat tím, zda je žalobkynino vycestování možné, tj. bezpečnostní situací v Podněstří, odkud žalobkyně pochází.
16. Podle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a 120 je povinna si vyžádat závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda vycestování cizince je možné (§ 179); to neplatí
 - a) pochází-li cizinec z bezpečné země původu podle jiného právního předpisu a neuvedl-li skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí podle § 179, nebo
 - d) není-li podle policie vycestování cizince možné.
17. Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí.
18. Podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců za skutečné nebezpečí se podle tohoto zákona považuje navrácení v rozporu s čl. 2 až 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“).
19. Podle čl. 2 odst. 1 EÚLP právo každého na život je chráněno zákonem. Nikdo nesmí být úmyslně zbaven života kromě výkonu soudem uloženého trestu následujícího po uznání viny za spáchání trestného činu, pro který zákon ukládá tento trest.

20. Podle čl. 3 EÚLP nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.
21. Podle § 2 bodu 16 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění účinném od 1. 10. 2023, Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Moldavsko.
22. Na základě výše uvedeného se tak při posuzování možnosti vycestování cizince pocházejícího z bezpečné země původu obecně uplatní následující postup. Zaprvé mohou správní orgány na základě shromážděných podkladů samy usoudit, že vycestování cizince není možné. Pokud k takovému závěru nedospějí, jsou zadruhé povinny vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva vnitra k posouzení možnosti vycestování cizince. To však neplatí tehdy, pokud cizinec pochází z bezpečné země původu a v řízení neuvede skutečnosti nasvědčující tomu, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí. Břemeno tvrzení podle § 120a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců leží na cizinci pocházejícím z bezpečné země původu a je na něm, aby uvedl takové skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit hrozbu ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců.
23. Žalobkyně v průběhu řízení před správním orgánem prvního stupně uvedla, že při jejím posledním pobytu v Podněstří byla oblast klidná a neválčilo se tam, nevěděla však, jaká byla situace po jejím odjezdu. Za jedinou překážku vycestování označila během výsledku své dluhy. Následně žalobkyně v odvolání namítla, že proruské Podněstří „je vzhledem k válce na Ukrajině nebezpečným územím“. Soud podotýká, že konflikt na Ukrajině vyvolaný invází vojsk Ruské federace probíhal i v době, kdy žalobkyně naposledy pobývala v domovském městě R. v Podněstří (leden 2024) a žalobkyně ze své zkušenosti nehodnotila situaci ve svém domovském městě jako nebezpečnou. To poměrně oslabuje její pozdější obecnou námitku o tamní špatné bezpečnostní situaci právě z důvodu probíhající války na Ukrajině.
24. Je pravda, že v rozsudku ze dne 28. 2. 2022, č. j. 16 A 52/2021-15, Městský soud v Praze při posuzování možnosti vycestování cizince přihlédl k válečnému konfliktu na Ukrajině a zhodnotil, že nelze vyloučit, že by vycestováním do Moldavska mohl být cizinec ohrožen na životě. Tento rozsudek byl však vydán několik dní po zahájení ruské vojenské invaze na Ukrajinu, kdy bylo nejisté, nakolik proklamace o „ochraně ruskojazyčného obyvatelstva“ představují bezprostřední vojenskou hrozbu i pro Moldavsko. Od té doby je situace v Moldavsku stabilizovanější, přičemž NSS ve své následné judikatuře zdůraznil, že konflikt, který by opodstatňoval udělení mezinárodní ochrany, v Moldavsku zatím neprobíhá, a to včetně Podněstří (srov. usnesení NSS ze dne 14. 11. 2024, č. j. 1 Azs 238/2024-38, ze dne 14. 3. 2024, č. j. 9 Azs 61/2024-25, ze dne 17. 5. 2023, č. j. 1 Azs 57/2023-30, ze dne 27. 6. 2023, č. j. 4 Azs 161/2023-23, či ze dne 27. 9. 2023, č. j. 10 Azs 232/2023-25). Z právě uvedeného plyne, že situace v Podněstří po zahájení ruské invaze na Ukrajinu neeskalovala takovým způsobem, aby odůvodňovala udělení mezinárodní ochrany, tedy i doplňkové ochrany z důvodu hrozby mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání anebo vážného ohrožení života civilisty v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Tento druh nebezpečí by totiž současně založil překážku vycestování pro jeho rozpor s čl. 2, popř. čl. 3 EÚLP. Obecně (bez poskytnutí příslušných námitek) tudíž nelze mít za to, že situace v Podněstří představuje takové bezpečnostní riziko, pro které není vycestování cizince možné.

25. Žalobkyně v odvolání i žalobě upozornila na recentní judikaturu, podle níž není možné zemi původu považovat za bezpečnou s teritoriálními výjimkami. Rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 41 Az 14/2022-154 (vycházející z rozsudku Soudního dvora ve věci C-406/22) se však vztahoval k vyhlášce č. 328/2015 Sb. ve znění účinném do 30. 9. 2023. Rozhodné znění § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. vyjmenovávající bezpečné země původu však žádné teritoriální výjimky neobsahuje, proto polemika o tom, zda lze považovat za bezpečnou pouze část státu, nemá pro nyní projednávanou věc význam.
26. Žalobkyně se dále obávala případného nepřiměřeného trestu, který by jí hrozil kvůli dlužnému výživnému na její dítě. Nemá důvěru v to, že by moldavské soudy posoudily její situaci nestranně a spravedlivě.
27. Podle čl. 6 odst. 1 věty první EÚLP každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.
28. Pokud jde o žalobkyniny obavy z posouzení věci moldavskými soudy, ESLP v kontextu porušení práva na spravedlivý proces opakovaně zdůraznil význam nezávislých a nestranných soudů jako základ pro fungování demokratické společnosti (rozsudek ESLP ze dne 26. 4. 1995, *Prager a Oberschlick proti Rakousku*, stížnost č. 15974/90, bod 34, nebo ze dne 15. 10. 2009, *Micallef proti Maltě*, stížnost č. 17056/06, bod 98). Žalovaná se k žalobkyně obavě týkající se vedení případného soudního řízení kvůli dlužnému výživnému (ať již v občanskoprávní nebo trestní rovině) výslovně nevyjádřila. Žalobkyně v předcházejícím řízení ani v žalobě však nerozvedla, z jakého důvodu se domnívá, že by v případném soudním řízení neměly být dodrženy záruky spravedlivého procesu – zda obecně z důvodů institucionálních nedostatků, nebo jestli taková obava plyne z konkrétních žalobkyniných poměrů (např. vlivu jejího bývalého manžela). Soud podotýká, že samotné vedení případného trestního řízení (např. kvůli podezření ze spáchání trestného činu obdobnému trestnému činu zanedbání povinné výživy podle § 196 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) překážku vycestování nepředstavuje, pokud nejsou dány pochyby o způsobu vedení řízení (zárukách spravedlivého procesu) a jeho následcích (zejména jejich slučitelnosti s čl. 3 EÚLP; k tomu, že určitá forma strádání je inherentně spojena s vedením trestního řízení nebo danou formou legitimního trestu srov. např. rozsudek ESLP ze dne 17. 1. 2012, *István Gábor Kovács proti Maďarsku*, stížnost č. 14097/12, bod 25).
29. Žalobkyně dále tvrdila, že na ní její bývalý manžel s jeho současnou ženou vyvíjeli velký psychický nátlak, který se týkal otázek péče o společné dítě. Taková obava by mohla být potenciálně relevantní z hlediska posuzování souladu navrácení cizince s čl. 3 EÚLP. Z něj totiž plyne pozitivní závazek státu zajistit osobám adekvátní ochranu před nelidským a ponižujícím zacházením ze strany soukromých subjektů (srov. rozsudek ESLP ze dne 10. 5. 2001, *Z. a ostatní proti Spojenému království*, stížnost č. 29392/95, bod 72). Nelidské a ponižující zacházení ve smyslu čl. 3 EÚLP je přitom jednání, které dosahuje určité minimální úrovně závažnosti a zahrnuje skutečné tělesné zranění nebo intenzivní fyzické nebo duševní utrpení. Hodnocení „minimální úrovně závažnosti“ je relativní a vždy záleží na konkrétních okolnostech dané věci (srov. rozsudky ESLP ze dne 16. 12. 1999, *V. proti Spojenému království*, stížnost č. 24888/94, bod 71, nebo ze dne 27. 5. 2008, *N. proti Spojenému království*, stížnost č. 26565/05, bod 29).

30. Důvodné obavy o hrozbě skutečného nebezpečí v souladu s § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců by proto existovaly v případě, že by psychický nátlak na žalobkyni dosahoval intenzity nelidského a ponižujícího zacházení a příslušné orgány by nebyly schopny nebo ochotny žalobkyni poskytnout ochranu. Žalobkyně ovšem ponechala své tvrzení ohledně psychického nátlaku pouze v obecné rovině. Není zřejmé, z jakého důvodu na ni byl psychický nátlak vyvíjen (zda to bylo kvůli dluhům na výživném nebo nějaké jiné sporné otázce související s péčí o dítě) a v jakých podobách se psychický nátlak projevoval (výhrůžky smrti žalobkyně vyloučila, mohlo se tedy jednat např. o vyhrožování fyzickým násilím, veřejným ponižováním nebo zákazem kontaktu s dítětem). Vzhledem k neurčitosti žalobkyniných tvrzení si tak správní orgány ani soud nemohly vytvořit úsudek o povaze a intenzitě psychického nátlaku na žalobkyni. Žalovaná v napadeném rozhodnutí také upozornila na to, že žalobkyně „může v domovském státě oslovit příslušný úřad, který jí může v dané věci pomoci“. Tomu žalobkyně nijak neoponovala, soud proto nemá důvod sám zpochybňovat (srov. bod 14 tohoto rozsudku), že by se žalobkyně např. v situaci vyhrožování fyzickým násilím nemohla efektivně obrátit na moldavskou policii.
31. Na tomto místě soud shrnuje, že správní orgány nedospěly samy k závěru, že žalobkyni při navrácení hrozí skutečné nebezpečí spočívající v porušení závazků plynoucích z čl. 2 až 6 EÚLP. Proto musely uvážit, zda nejsou povinny vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva vnitra. Žalobkyně pochází z bezpečné země původu, což zvyšuje na její straně břemeno tvrzení ohledně důvodů bránících vycestování. Bylo na žalobkyni, aby uvedla *konkrétní a aktuální* skutečnosti (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 1. 2021, č. j. 8 Azs 153/2020-36), jež by nasvědčovaly tomu, že jí v zemi původu hrozí skutečné nebezpečí. To žalobkyně neučinila. Správní orgány proto nepochybily, pokud si závazné stanovisko nevyžádaly.
32. Žalobkyně dále namítala, že žalovaná nijak nezohlednila skutečnost, že na území pobývala neoprávněně pouze krátce, aby mohla být se svým přítelem. Její vycestování by mohlo vztah zničit.
33. Podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie a smluvních států, až na 5 let, pobývá-li cizinec na území nebo na území členských států Evropské unie a smluvních států bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn.
34. Žalobkyně nijak nerozporovala, že na území České republiky pobývala bez platného oprávnění k pobytu. Jestliže tak její jednání naplnilo znaky § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců, neměly správní orgány širší prostor pro úvahu, zda řízení o správním vyhoštění zahájit či nikoliv. Při naplnění zákonných podmínek byly povinny o správním vyhoštění rozhodnout (srov. rozsudky NSS ze dne 17. 12. 2014, č. j. 9 Azs 283/2014-33, a ze dne 6. 3. 2019, č. j. 8 Azs 262/2018-40, nebo usnesení NSS ze dne 5. 12. 2023, č. j. 7 Azs 226/2023-25).
35. Zákonnou podmínkou udělení správního vyhoštění je přiměřenost jeho dopadu do soukromého a rodinného života cizince (§ 119a odst. 2 ve spojení s § 174a zákona o pobytu cizinců). Důvody, pro které cizince na území neoprávněně pobýval, proto nemohou hrát roli při zahajování řízení o správním vyhoštění (zda jej zahájit nebo ne), ale až následně při posuzování přiměřenosti dopadu správního vyhoštění do soukromého a rodinného života cizince.

36. Žalovaná v napadeném rozhodnutí považovala žalobkynin vztah za účelově vzniklý a připomněla, že při výslechu před správním orgánem prvního stupně sdělila, že není rodinným příslušníkem občana České republiky nebo Evropské unie ani s takovou osobou nesdílí společnou domácnost. Takové posouzení soud považuje za poněkud zjednodušené. Žalobkyně konzistentně tvrdila, že má v České republice přítele, který je původem z Ukrajiny (s oprávněním k pobytu v České republice) a naposledy do České republiky přicestovala primárně kvůli němu. Kvůli němu tu i zůstala, ačkoli k tomu neměla oprávnění. Z ničeho se nepodává, že by žalobkyně účelově navázala vztah až k době, kdy jí hrozilo správní vyhoštění (spíše naopak je její vztah důvodem, proč v České republice zůstala bez pobytového oprávnění). Žalobkynino tvrzení, že není rodinným příslušníkem občana České republiky nebo Evropské unie ani s takovou osobou nesdílí společnou domácnost, existenci partnerského vztahu již před zahájením řízení o správním vyhoštění nijak nezpochybňuje – žalobkyně totiž vždy tvrdila, že je její přítel z Ukrajiny.
37. Soud ovšem připomíná, že při posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince je to právě cizinec, který je nejlépe obeznámen se otázkami souvisejícími s jeho osobní (intimní) sférou. I v tomto případě leží na cizinci břemeno tvrzení týkající se povahy a intenzity jeho soukromých a rodinných vazeb k České republice, resp. Evropské unii. Žalobkyně pak správní orgány pouze obecně informovala o tom, že má v České republice přítele, který je původem z Ukrajiny, bydlela u něj a on jí finančně přispíval. Jeho jméno sdělit nechtěla. Nebylo proto na správních orgánech, aby – detektivně – pátraly po osobě žalobkynina partnera a zjišťovaly okolnosti jejich vztahu (např. jak dlouho trvá). Žalobkyně při výslechu před správním orgánem prvního stupně vypověděla, že nevycestovala kvůli obavě ze ztráty partnera, jelikož se kolem něj „pohybovala spousta mladých slečen“. Právo na ochranu soukromého a rodinného života nelze podle soudu vykládat tak široce, aby chránilo jednotlivce před jakýmkoli rizikem ukončení vztahu ze strany druhého partnera. Pokud vztah závisí na neustálé fyzické přítomnosti jednoho z partnerů jako dohledu nad „konkurencí“, svědčí to spíše o křehkosti vztahu než o jeho dostatečné intenzitě (minimálně z pohledu jednoho z partnerů). Žalobkyně též během výslechu před správním orgánem prvního stupně sdělila, že si vyřídila vízum za účelem zaměstnání, aby v České republice „mohla pobývat legálně a pokud by to s přítelem nevyšlo, aby mohla pracovat“. Žalobkyně tak zřejmě sama nepovažovala vztah za příliš stabilní a do jisté míry počítala s tím, že může skončit i během jejího pobytu v České republice.
38. Soud tak shrnuje, že vzhledem k obecnosti žalobkyniných tvrzení se správní orgány vypořádaly s přiměřeností správního vyhoštění do jejího soukromého a rodinného života dostatečně. Ani v samotné žalobě žalobkyně neuvedla ke svému partnerskému vztahu nic bližšího, pouze přítele identifikovala jménem a adresou pobytu. Samotná existence přítele ale nečiní správní vyhoštění nepřiměřeným, a tedy nezákonným.
39. Žalobkyně v doplnění žaloby upozornila na to, že v předcházejícím řízení nebylo dodrženo její právo na vyjádření se k podkladům ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, podle kterého musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.
40. Podle záznamu ze dne 27. 9. 2024 dostala žalobkyně možnost nahlédnout do spisu a vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí. Žalobkyně nenavrhovala žádné doplnění. U úkonu byl přítomen též tlumočník.

41. Správní řízení v prvním stupni probíhalo bez větších prodlení – ve stejný den, kdy bylo zahájeno, byla žalobkyně též vyslechnuta, byla jí dána možnost nahlédnout do spisu a vyjádřit se k podkladům a bylo vydáno rozhodnutí. Soud uznává, že žalobkyně mohla být v takovém případě z celé situace ve stresu a nemusela si povahu jednotlivých procesních úkonů plně uvědomovat.
42. Procesní pravidla však nejsou samoučelná a jejich cílem je poskytování ochrany hmotněprávním vztahům. Pro úspěšnost námitky spočívající ve zkrácení na právu na vyjádření se k podkladům je proto nezbytné, aby žalobkyně popsala, jakým způsobem takové pochybení mohlo ovlivnit vydané meritorní rozhodnutí, respektive co by se změnilo v případě, kdyby k takové procesní vadě nedošlo (srov. rozsudky NSS ze dne 29. 6. 2011, č. j. 8 As 28/2011-78, nebo ze dne 31. 8. 2015, č. j. 8 As 149/2014-68). Žalobkyně ani v doplnění žaloby ovšem nezmínila žádné podstatné okolnosti, které chtěla správnímu orgánu prvního stupně sdělit, ale kvůli časové tísní nemohla (např. doplnění konkrétních podkladů k prokázání konkrétní skutečnosti). Žalobkyně v doplnění žaloby opět bez bližšího rozvedení poukázala na zhoršující se bezpečnostní situaci v zemi původu. Námitku špatně bezpečnostní situace žalobkyně uplatnila již v odvolání a žalovaná se s ní vypořádala v napadeném rozhodnutí. Na prvostupňové i napadené rozhodnutí je potřeba nahlížet jako na jeden celek (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 7. 2008, č. j. 2 As 20/2008-73). K posouzení námitky týkající se bezpečnostní situace soud odkazuje na body 23 až 25 tohoto rozsudku.
43. Podle žalobkyně se situace v Podněstří neustále zhoršuje. Soud proto připomíná, že v případě skutečné eskalace konfliktu není vyloučen postup podle § 120a odst. 2 zákona o pobytu cizinců a vydání nového rozhodnutí o tom, zda je žalobkynino vycestování možné. I v takovém řízení ale bude především na žalobkyni, aby důvody, pro které nemůže vycestovat, vyjevila dostatečně konkrétně (tj. situaci v zemi původu popsala podrobněji).
44. Pokud jde o délku uloženého správního vyhoštění (žalobkyně zmínila, že v České republice pobývala neoprávněně pouze krátce), ta je otázkou správního uvážení, které obecně podléhá omezenému soudnímu přezkumu. Podle § 78 odst. 1 věty druhé s. ř. s. soud přezkoumává, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo je nezneužil. Podle žalované pobývala žalobkyně v České republice bez platného oprávnění k pobytu více jak pět měsíců (to žalobkyně nijak nerozporovala, soud tak jen pro úplnost doplňuje, že náhled žalované na nemožnost plynulého přechodu z pobytu na základě krátkodobého schengenského víza do režimu pobytu podle pravidel bezvízového styku vychází z rozsudku NSS ze dne 13. 6. 2019, č. j. 9 Azs 34/2019-26). Žalovaná upozornila na to, že žalobkyně v České republice pobývala bez platného oprávnění k pobytu vědomě a svůj neoprávněný pobyt nijak neřešila. Chtěla si zde vydělat peníze, ač k tomu neměla patřičné povolení. Žalovaná v napadeném rozhodnutí také připomněla, že podle přechodových razítek žalobkyně již jednou pobývala na území Evropské unie neoprávněně.
45. Žalobkyně v doplnění žaloby namítla, že správní orgány nepřihlédly k polehčujícím okolnostem. Žalovaná považovala za polehčující okolnost pouze žalobkyninu spolupráci. Pokud jde o polehčující okolnost spočívající v žalobkynině neoprávněném pobytu jako jejím prvním proviněním, žalovaná na jiném místě napadeného rozhodnutí (sice nikoliv v přímo v části hodnotící polehčující a přitěžující okolnosti) připomněla, že podle přechodových razítek žalobkyně již jednou pobývala na území Evropské unie neoprávněně. K upřímné lítosti nad neoprávněným pobytem soud uvádí, že žalobkyně svůj postoj zmínila poprvé až ve vyjádření k žalobě.

46. Zákaz vstupu na území Evropské unie a smluvních států v délce jednoho roku proto žalovaná po zvážení polehčujících i přitěžujících okolností považovala v žalobkynině případě za adekvátní. Taková úvaha podle soudu nijak nevybočuje z obvyklé praxe správních orgánů ani z rámce zákonné sazby, která v projednávané věci činila až pět let, přičemž správní soudy již akceptovaly i „přísnější“ praxi – srov. např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2023, č. j. 19 A 12/2023-34 (správní vyhoštění v délce jednoho roku kvůli neoprávněnému pobytu v délce jednoho měsíce), rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2019, č. j. 33 A 51/2019-20 (správní vyhoštění v délce jednoho roku kvůli neoprávněnému pobytu v délce dvou měsíců), nebo rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 7. 2. 2022, č. j. 60 A 8/2021-33 (správní vyhoštění v délce jednoho roku kvůli neoprávněnému pobytu v délce dva měsíce).

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

47. Soud tak uzavírá, že neshledal žalobu důvodnou. Současně soud nezjistil žádnou vadu, ke které by byl povinen přihlédnout z úřední povinnosti. Přiměřeností správního vyhoštění i překážkami vycestování se správní orgány zabývaly dostatečně. Žalobkyně na přímý dotaz správního orgánu prvního stupně, zda jí v zemi původu hrozí mučení, nelidské nebo ponižující zacházení či jiné vážné nebezpečí odpověděla, že se domnívá, že ne. Poukazy na chování bývalého manžela, deficity moldavského justičního systému nebo špatnou bezpečnostní situaci žalobkyně poté ponechala v rovině obecných tvrzení, správní orgány proto ani nebyly povinny vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva vnitra. Úměrně obecnosti žalobkyniných tvrzení se správní orgány zabývaly i dopadem správního vyhoštění na jejího partnerský vztah.
48. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšné žalované soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí v řízení o žalobě žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno.

O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 10. března 2025

JUDr. Jan Peroutka, v. r.
samosoudce